

<https://doi.org/10.31108/2.2025.4.37.3>
УДК 159.9:005.32:316.6

Валентина Лагодзінська

ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ТА ЙОГО РОЛЬ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СУБ'ЄКТИВНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ ПЕРСОНАЛУ ОСВІТНІХ ОРГАНІЗАЦІЙ В УМОВАХ ВІЙНИ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ

Лагодзінська Валентина. Емоційний інтелект та його роль у забезпеченні суб'єктивного благополуччя персоналу освітніх організацій в умовах війни: теоретичний аналіз.

Вступ. Роль емоційного інтелекту персоналу освітніх організацій є визначальною для підтримання його суб'єктивного благополуччя та стійкості в умовах агресії й соціально-економічної нестабільності.

Мета. Здійснити комплексний теоретичний аналіз концепції емоційного інтелекту та його ролі у забезпеченні благополуччя освітнього персоналу в умовах повномасштабної війни.

Методи. Застосовано теоретичний аналіз, синтез та систематизація наукових джерел.

Результати. Обґрунтовано, що емоційний інтелект є стратегічним ресурсом адаптації до кризових умов. Ключовим результатом є обґрунтування концептуальних підходів, які розкривають механізми впливу емоційного інтелекту на суб'єктивне благополуччя через афективний баланс та когнітивну стійкість в умовах військової агресії.

Висновки. Емоційний інтелект є ключовим антикризовим механізмом підтримки суб'єктивного благополуччя освітнього персоналу в умовах війни.

Ключові слова: емоційний інтелект, суб'єктивне благополуччя, персонал освітніх організацій, війна, психологічна стійкість, психоемоційне напруження, емоційна компетентність, саморегуляція, професійне вигорання

Lagodzinska, Valentyna. Emotional intelligence and its role in promoting subjective well-being of educational personnel in wartime: theoretical analysis.

Introduction. The role of emotional intelligence is crucial for maintaining of educational personnel's subjective well-being and resilience in conditions of aggression and socio-economic instability.

Aim. To conduct a comprehensive theoretical analysis of the concept of emotional intelligence and its role in promoting educational personnel's well-being in conditions of war.

Methods: Theoretical analysis, synthesis and systematization of scientific sources.

Results. Emotional intelligence was shown to be a strategic resource for crisis conditions adaption. Educational personnel's emotional intelligence affected their subjective well-being through affective balance and cognitive stability in conditions of military aggression.

Conclusions. Emotional intelligence is a key anti-crisis factor in supporting educational personnel's subjective well-being in wartime.

Key words: emotional intelligence, subjective well-being, personnel of educational organizations, war, psychological resilience, psycho-emotional stress, emotional competence, self-regulation, burnout

Вступ. Роль емоційного інтелекту персоналу освітніх організацій у період широкомасштабної агресії та соціально-економічної нестабільності в Україні є визначальною для підтримання суб'єктивного благополуччя та психоемоційної стійкості кадрів. Його функціональне значення полягає у забезпеченні ефективної саморегуляції та конструктивного подолання стресу, що безпосередньо впливає на стабільність функціонування всієї освітньої системи.

Сучасні реалії функціонування освітніх організацій в Україні позначені безпрецедентними викликами, спричиненими повномасштабною війною. Цей екстремальний зовнішній чинник створює значне психоемоційне напруження, підвищує рівень стресу та ризики професійного вигорання серед персоналу (Кремень, 2024).

Діяльність освітніх організацій у період війни характеризується високою напруженістю: вони функціонують у ситуації невизначеності, хронічного стресу та необхідності поєднувати педагогічну, волонтерську та благодійну діяльність (Карамушка,

Креденцер & Терещенко, 2023; Карамушка, 2025). Ця ситуація потребує пошуку нових підходів, зокрема розробки й упровадження технологій забезпечення суб'єктивного благополуччя освітнього персоналу, що є необхідною умовою для збереження професійної дієздатності системи.

Здатність персоналу зберігати психічне здоров'я та конструктивно долати труднощі безпосередньо залежить від його емоційної компетентності. Передісторія формування поняття емоційного інтелекту пов'язується з теорією множинного інтелекту Н. Gardner (1983), який вперше виділив особистісні інтелекти як концептуальну основу. Саме тому, як зазначають З. Огороднійчук & Є. Виборнова (2023), в епоху криз на перший план виходить концепція емоційного інтелекту, що охоплює здібності та здатності особистості розуміти власні й чужі емоції, керувати ними та використовувати їх для підвищення якості мислення і поведінки.

Теоретичне обґрунтування нашої роботи спирається на підходи до здібностей (Mayer & Salovey, 1993) та змішані підходи (Goleman, 1998; Bar-On, 2000), які розглядають емоційний інтелект як стратегічний особистісний ресурс. Це поєднання дозволяє розглядати його як ключовий чинник формування психоемоційної стійкості, оскільки в умовах високого емоційного навантаження його ефективне використання слугує дієвим антикризовим механізмом.

Вивченням концепції емоційного інтелекту займалася низка як іноземних, так і вітчизняних науковців. Серед іноземних авторів слід виділити Н. Gardner (1983), Н. Mayer & P. Salovey (1993), D. Goleman (1995), R. Bar-On (1997, 2000) та K. Petrides & A. Furnham (2006) та ін.. Серед вітчизняних науковців вагомий внесок зробили В. Зарицька (2023), Е. Носенко (2021), В. Лагодзінська (2025), а також З. Огороднійчук і Є. Виборнова (2023) та ін.

Дослідженням феномену суб'єктивного благополуччя займалися як іноземні вчені E. Diener (2009); C. Ryff & C. Keyes (1995); E. Pontin, M. Schwannauer, S. Tai & P. Kinderman (2013), так і українські: Л. Сердюк (2017), І. Коробка (2022), Л. Карамушка, О. Креденцер & К. Терещенко (2023), К. Терещенко (2025), О. Жизномірська (2020), С. Забаровська (2025), Н. Клименко (2025), О. Креденцер & П. Чорний (2025) та ін.

В. Кремень (2024) стверджує, що система освіти відіграє вирішальну роль, а питання захисту та підтримки ментального здоров'я здобувачів освіти та освітнього персоналу є першочерговим завданням усіх освітян.

Теоретичне осмислення ролі емоційного інтелекту у підтримці суб'єктивного благополуччя працівників освітніх організацій в умовах війни набуває особливої наукової актуальності та практичної значущості. Проте, як зазначалось нами раніше (Лагодзінська, 2025), проблема забезпечення ресурсу суб'єктивного благополуччя внаслідок розвитку емоційного інтелекту є соціально значущою, але досі залишається недостатньо розробленою в науковій площині, особливо щодо сфери освітнього персоналу. Це зумовлює необхідність подальшого теоретичного аналізу цієї проблематики.

Мета дослідження: здійснити теоретичний аналіз взаємозв'язку між рівнем розвитку емоційного інтелекту та показниками суб'єктивного благополуччя персоналу в умовах військової агресії.

Завдання дослідження.

1. Проаналізувати сучасні теоретичні підходи до розуміння феномену емоційного інтелекту та його прогностичної функції у кризових умовах.

2. На основі синтезу теоретичних та емпіричних даних обґрунтувати механізми впливу емоційного інтелекту на суб'єктивне благополуччя.

Методи дослідження: методи теоретичного аналізу проблеми: аналіз, синтез, узагальнення та систематизація наукових джерел з емоційного інтелекту та його зв'язку з суб'єктивним благополуччям.

Результати дослідження та їх обговорення.

Проаналізуємо сучасні теоретичні підходи до розуміння феномену емоційного інтелекту та його прогностичної функції у кризових умовах, як визначено в *першому завданні нашого дослідження*. Згідно з наявними дослідженнями, інтелект сам по собі не

може пояснити ні наші життєві, ні наші професійні досягнення. Емоції відіграють важливу роль в організаційному та особистому успіху. Відповідно до теорії емоційного інтелекту, емоції надають нам важливу інформацію для розуміння наших внутрішніх переживань і орієнтування в соціальному середовищі (Abe, 2011).

У вивченні емоційного інтелекту зберігається розбіжність щодо того, чи є це вродженою здатністю чи навичкою, якої можна навчитися або вдосконалити. У галузі дослідження емоційного інтелекту тривають дискусії щодо того, чи базується емоційний інтелект на рисах, здібностях, компетенції, чи поєднує риси та здібності. Більшість моделей емоційного інтелекту є злиттям аспектів теорії соціального інтелекту Thorndike та концепції множинного інтелекту Gardner (Bar-On, 1997; Goleman, 1995). Емоційний інтелект можна розглядати з різних точок зору: як когнітивну здатність, як набір навичок або навіть як сукупність особистісних рис, що дають уявлення про потенціал людини.

У 1990-х роках емоційний інтелект привернув увагу як науковців, так і популяризаторів наукових ідей. Протягом цього часу були зроблені сміливі заяви щодо здатності емоційного інтелекту передбачати робочий і неробочий «успіх». Необхідним кроком в ідентифікації нового інтелекту є визначення того, чи відрізняється він від уже існуючих типів інтелекту (Mayer, Salovey & Caruso, 2000). Конструкт соціального інтелекту мав багато критиків з огляду на те, що його нелегко відрізнити від інших типів інтелекту (Mayer & Salovey, 1993; Mayer, Salovey & Caruso, 2000).

У 1990 році J. D. Mayer, P. Salovey & D. Caruso (2000) сформулювали концепцію емоційного інтелекту на основі концепції соціального інтелекту, створеної Е. Thorndike у 1920 році та теорії множинного інтелекту (Wechsler, 1940). Спираючись на роботу D. Wechsler (1940), вони розробили інструменти вимірювання для оцінки некогнітивних факторів загального інтелекту на основі здібностей та довели, що емоційний інтелект можна кваліфікувати як тип інтелекту, він демонструє ріст від дитинства до підліткового віку, корелює з іншими інтелектами та є набором здібностей. Розробники надали загальновизнаний опис емоційного інтелекту як здатності оцінювати, правильно розрізняти та передавати емоції; здатність відновлювати та виробляти почуття для сприяння міркуванню; здатність оцінювати почуття та емоційне розуміння і здатність контролювати почуття для сприяння емоційному та церебральному розвитку (Mayer & Salovey, 1993; Mayer, Salovey & Caruso, 2000).

D. Goleman (1995) висунув ідею про те, що життєвий успіх залежить не лише від високих показників IQ, а й від емоційного інтелекту. Він розділив емоційний інтелект на чотири виміри: самомотивація, яка описується як скерування емоцій для досягнення мети та придушення своїх імпульсів; соціальна обізнаність, яка стосується управління емоціями інших людей; знання та управління своїми емоціями; емпатія, яка описується як чутливість до емоційного стану та почуттів інших.

R. Bar-On (1997) представив першу опубліковану шкалу оцінки емоційного інтелекту за власними оцінками. Він стверджує, що емоційний інтелект – це набір некогнітивних здібностей, компетенцій і навичок, які впливають на здатність людини успішно справлятися з вимогами та тиском середовища. Емоційний коефіцієнт, можливості вимірювання емоційного інтелекту не є антиможливостями коефіцієнта інтелекту. Ці дві концепції взаємодіють і підтримують одна одну в реальному житті. R. Bar-On (1997) визначає розумну людину не лише як «когнітивну» (когнітивний інтелект), але також як «емінтелектуальну» (Petrides & Furnham, 2006) (емоційний інтелект) та описує емоційний інтелект як набір взаємопов'язаних емоційних і соціальних компетенцій, навичок і поведінки, які впливають на розумну поведінку (Bar-On, 1997).

Дослідники К. Petrides & А. Furnham (2006) описують емоційний інтелект як рису, більш тісно пов'язану з особистістю, ніж з інтелектом та розглядають емоційний інтелект як сузір'я емоційного самосприйняття, розташованого на нижчих рівнях ієрархії особистості.

Відповідно можна дійти висновку, що емоційний інтелект, згідно з наведеними вище визначеннями, є визначальним чинником успіху в житті людини та поєднанням індивідуальних талентів і навичок, які дозволяють усвідомлювати та розпізнавати власні

почуття. Це також дозволяє особам належним чином контролювати себе та діяти самотиваційно для досягнення цілей, мати соціальні здібності та навички розпізнавати почуття іншої людини, розуміти точку зору іншої людини та встановлювати позитивні стосунки з іншими.

У контексті воєнних дій одним із пріоритетних напрямів психологічної науки залишається вивчення особливостей прояву суб'єктивного благополуччя працівників освітньої та наукової сфери. Це зумовлено їх ключовою роллю у процесі формування молодого покоління та визначення стратегічних орієнтирів постконфліктної реабілітації суспільства (Карамушка, 2023). У цих умовах дослідження чинників, що можуть підвищити рівень благополуччя, є особливо актуальним.

Суб'єктивне благополуччя традиційно розглядається як інтегральний конструкт, що охоплює когнітивну (задоволеність життям) та афективну (співвідношення позитивних і негативних емоцій) складові. Класичне розуміння суб'єктивного благополуччя було сформульовано Е. Diener та його колегами (Diener 2009) як загальна оцінка якості життя, що акцентує увагу на когнітивній складовій.

Емоційне благополуччя є афективною складовою та визначається як сукупність ознак, що відображають наявність і відсутність позитивних почуттів щодо життя (Keyes, 2002). Однак у ширшому контексті воно визнається багатовимірним феноменом. У якості основних компонентів вчені, як правило, виокремлюють психологічне, фізичне та соціальне благополуччя. Зокрема, модель західних дослідників Е. Pontin, М. Schwannauer, S. Tai & Р. Kinderman (2013) структурує суб'єктивне благополуччя навколо чотирьох ключових компонентів: психологічне благополуччя, фізичне благополуччя, стосунки та середовище.

У науковій літературі психологічне благополуччя, що тісно пов'язане із суб'єктивним компонентом, розглядається в межах різних теоретичних підходів – гедоністичного, еудемоністичного, психофізіологічного та інтегративного. Значного поширення набула модель С. Ryff (2014). Саме психологічне благополуччя, яке С. Ryff (2014) визначає як еудемонічний вимір благополуччя, який охоплює самоприйняття, особистісне зростання, автономію та мету в житті й складає невід'ємну частину загального суб'єктивного благополуччя (Ryff & Keyes, 1995). Воно набуває особливого значення в умовах військової агресії, оскільки відображає ціннісно-смысловий вимір стійкості персоналу, який потребує розвитку емоційного інтелекту.

І. Коробка (2022) визначає суб'єктивне благополуччя як емоційно-оцінне ставлення особи до власного життя, що виражається в задоволеності життям загалом й окремими його сферами та є основою для самореалізації. Л. Карамушка та ін. (2023) підкреслюють його багатовимірну природу та наголошують, що цей конструкт охоплює низку взаємопов'язаних сфер людського функціонування, включаючи задоволеність життям, соціальну успішність, відчуття автономії, якість життя загалом та загальне відчуття щастя.

Суб'єктивне благополуччя є інтегральним показником, який дає змогу комплексно оцінити стійкість персоналу, враховуючи як зовнішні, так і внутрішні фактори. Воно також має як суб'єктивний вимір, так і об'єктивний.

Суб'єктивний вимір включає в себе рівень стресу та тривожності; задоволеність роботою та життям; відчуття особистісної цінності та значущості. До об'єктивного виміру належать ті чинники, котрі можна виміряти й оцінити; а саме: рівень безпеки на робочому місці; стабільність заробітної плати та соціальних гарантій; доступ до психологічної допомоги та підтримки; якість умов праці та наявність необхідного обладнання тощо.

Суб'єктивне благополуччя пов'язане з емоційним інтелектом, оскільки високий рівень емоційного інтелекту дозволяє людям краще розуміти та керувати власними емоціями, будувати здорові стосунки та ефективніше справлятися з життєвими труднощами. Розвиток емоційної компетентності сприяє психологічному добробуту, адже людина стає більш впевненою, здатною приймати рішення та адаптуватися до різних ситуацій.

Згідно з визначенням Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) World Health Organization (2022), психічне здоров'я – це стан благополуччя, за якого людина усвідомлює власні здібності, може справлятися з нормальними життєвими стресами, продуктивно працювати та робити внесок у життя своєї спільноти. Виходячи з інституційного розуміння

необхідності психологічної стійкості, ключова теза цього теоретичного дослідження полягає в тому, що емоційний інтелект є вирішальним чинником, виступаючи стратегічним ресурсом та головною умовою високого рівня суб'єктивного благополуччя персоналу освітніх організацій в умовах військової агресії. Ця роль емоційного інтелекту забезпечує психоемоційну стійкість та збереження професійної дієздатності персоналу, незважаючи на травматичний вплив зовнішнього середовища.

Е. Носенко (2021) зазначає, що емоційний інтелект – це не лише здатність підніматися над особистими пристрастями й слабкостями, а й ресурс, що дозволяє реалізувати сильні сторони, таланти та моральні якості людини.

Зв'язок емоційного інтелекту з різноманітними психоемоційними станами особистості дає змогу прослідкувати особливості управління та розуміння нею власних емоцій. Завдяки цим знанням полегшується процес адаптації особистості до умов соціального життя та підвищується її здатність коректно визначати й контролювати емоційні переживання, такі як тривога та агресія (Огороднійчук & Виборнова, 2023).

Згідно з визначенням Е. Носенко (2021), емоційний інтелект справді є інтегративним ресурсом особистості, який забезпечує ефективну емоційну саморегуляцію, підтримує психоемоційний баланс і сприяє суб'єктивному благополуччю освітян, допомагаючи їм керувати власними емоціями, розуміти почуття інших та адаптуватися до складних умов роботи. В. Зарицька (2023) зі свого боку визначає емоційний інтелект як інтегральну властивість особистості, здатність контролювати, регулювати й розуміти емоції.

Одним із ключових аспектів, що підкреслює його значущість як чинника благополуччя, є його динамічна природа. На відміну від фіксованого інтелекту, емоційне благополуччя розглядається не як статичний стан, а як динамічний процес, доступний для свідомого вдосконалення та розвитку. Роботи D. Goleman (1995) та дослідження позитивної психології (Seligman, 2011) популяризували ідею, що емоційний інтелект – це набір навичок, які можна розвивати за допомогою цілеспрямованих практик і втручань.

Вітчизняні науковці (Коць, Бабій & Дучимінська, 2024) наголошують на важливості розвитку емоційного інтелекту в українському контексті, підкреслюючи, що актуальність проблеми проявляється у двох основних напрямках: перший – розвиток інтелекту в онтогенезі особистості, що проявляється у здатності розуміти і управляти емоціями; другий – цілеспрямований тренінговий вплив, спрямований на розвиток як окремих складових емоційного інтелекту, так і його загального рівня.

Універсальна значущість емоційного інтелекту підтверджується його вивченням у різних галузях, включно з військовою справою, де він є ключовим фактором адаптації та ефективності. Для освітнього персоналу його функціональне значення виражається у здатності перетворювати складне на просте, володіти техніками зняття стресу та керування емоціями, що дозволяє зберігати внутрішні ресурси (Степанова, 2023).

Роль ресурсів у підтримці суб'єктивного благополуччя персоналу організацій є багатогранною та, що є ключовим, контекстуально залежною. Сучасні теоретичні дослідження підтверджують, що суб'єктивне благополуччя формується під впливом як внутрішніх (психологічних), так і зовнішніх (фінансових) ресурсів.

Зокрема, емоційний інтелект виступає вагомим особистісним ресурсом, роль якого набуває визначального значення у забезпеченні суб'єктивного благополуччя персоналу освітніх організацій у кризових умовах (Лагодзінська, 2025). Визначена роль емоційного інтелекту узгоджується із загальною тенденцією наукових досліджень, які підтверджують багатогранну роль інших психологічних ресурсів, як-от резильєнтності, у підтримці суб'єктивного благополуччя (Креденцер & Чорний, 2025). S. Hartmann et al. (2020) узагальнив понад 60 досліджень і встановив стабільний зв'язок між резильєнтністю та емоційним благополуччям.

Паралельно цьому гроші також впливають на суб'єктивне фінансове благополуччя. Аналіз досліджень підтверджує, що гроші є важливим фінансовим ресурсом, а ставлення до них визначає їх ключову роль у формуванні суб'єктивного благополуччя працівників (Клименко, 2025). Звідси випливає, що роль будь-якого ресурсу (фінансового, емоційного чи резильєнтності) у забезпеченні суб'єктивного благополуччя не є універсальною, а значно

варіюється залежно від контексту, професійної сфери та умов праці. До того ж війна, як суттєвий негативний чинник, критично загострює роль усіх ресурсів.

Урахування ролі рівня емоційного інтелекту при підготовці та професійному супроводі педагогічного персоналу може слугувати ефективною стратегією профілактики емоційного вигорання, зміцнення психоемоційної стійкості та підвищення якості освітніх послуг.

Друге завдання нашого дослідження передбачало на основі синтезу теоретичних та емпіричних даних обґрунтувати механізми впливу емоційного інтелекту на суб'єктивне благополуччя. Результати теоретичних досліджень чітко засвідчують визначальну роль емоційного інтелекту у забезпеченні суб'єктивного благополуччя освітян. Ця роль проявляється у функціонуванні емоційного інтелекту як механізму, що сприяє підвищенню рівня задоволеності працею, емоційної стабільності та професійної ефективності.

У дослідженні (Ляш, Хуртенко & Марчук, 2023), проведеному на вибірці представників закладів вищої освіти, вивчався взаємозв'язок між емоційним інтелектом та резильєнтністю – здатністю особистості долати стрес та адаптуватися після психотравми. Автори констатують, що існує значущий взаємозв'язок між цими конструктами. Отримані дані, діагностовані за допомогою «Короткої шкали резильєнтності» (Smith, Dalen, Wiggins, Tooley, Christopher & Bernard, 2008) та «Методики діагностики емоційного інтелекту» (Коkun, Пішко, Лозінська, Копаниця, Герасименко & Ткаченко, 2012), підкреслюють, що емоційний інтелект є дієвим засобом розвитку резильєнтності, а це критично важливо у сучасних кризових умовах, оскільки безпосередньо приводить до високої адаптивності та психологічного благополуччя.

Теоретичні положення щодо прогностичної сили емоційного інтелекту знайшли важливе емпіричне підтвердження у вітчизняному дослідженні (Кряж & Левенець, 2018). Хоча робота датується довоєнним періодом, її висновок про те, що довіра опосередковує вплив емоційного інтелекту на суб'єктивне благополуччя, є важливою для нашого аналізу. В умовах військової невизначеності довіра стає головним антикризовим буфером. Саме функції емоційного інтелекту (емпатія, управління відносинами) є прямими механізмами, які сприяють формуванню та підтримці цієї довіри у навчальних колективах. Це зі свого боку дозволяє працівникам освіти зберігати відчуття сенсу та задоволеність діяльністю, навіть коли об'єктивні обставини критично цьому перешкоджають.

Міжнародні емпіричні дослідження значно посилюють обґрунтування ключової ролі емоційного інтелекту як регуляторної системи. Зокрема, дослідження (Sha, Tang, Shu, He & Shen, 2022) на вибірці викладачів китайських університетів прямо підтверджує, що емоційний інтелект впливає на суб'єктивне благополуччя через стратегії регуляції емоцій. Крім того, ці дослідження вказують на важливість контекстуальних факторів: дисбаланс зусиль та винагороди (Sha, Tang, Shu, He & Shen, 2022) та баланс між роботою та сім'єю (Pan, Wu & Zhang, 2022) виступають модераторами й послідовними медіаторами, які змінюють або опосередковують зв'язок між емоційним інтелектом та суб'єктивним благополуччям. У контексті військової агресії, де дисбаланс зусиль-винагороди та руйнування робочо-сімейного балансу є критичними, ці механізми набувають особливої значущості для розуміння ролі емоційного інтелекту.

Емпіричне дослідження С. Забаровської (2025), в якому проведений кількісний та якісний аналіз результатів, дає нам підстави стверджувати, що емоційна компетентність виступає важливою особистісною диспозицією, яка опосередковує впливи зовнішнього середовища, зумовлюючи стан благополуччя або неблагополуччя у його суб'єктивному вимірі. Порівняння груп з різним рівнем емоційної компетентності підтвердило наявність значущої відмінності за показниками психологічного добробуту й оцінкою якості життя: особи, більш компетентні в емоційній сфері, відчують вищий психологічний добробут та більшу задоволеність своїм життям.

Наведені в цьому дослідженні теоретичні положення розвивають і поглиблюють висновки попередніх праць. Зокрема, ідея про емоційний інтелект як особистісний ресурс суб'єктивного благополуччя (Лагодзінська, 2025) набуває особливої значущості в умовах війни, оскільки саме ці здібності є критично важливими для психологічної саморегуляції та адаптації персоналу освітніх організацій до екстремальних навантажень.

На завершення аналізу емпіричних та теоретичних доказів, слід підкреслити багатоаспектну роль емоційного інтелекту у професійному розвитку педагога. Емоційний інтелект розглядається не лише як механізм адаптації, але і як складова soft skills (м'яких навичок) у підготовці фахівців. Цей аспект є ключовим для успішної кар'єри, оскільки емоційний інтелект сприяє підвищенню комунікаційних здібностей, здатності працювати у команді та ефективно вирішувати конфлікти (Маруховська-Картунова, 2023).

У контексті педагогічного процесу та управління якістю освіти доведено, що емоційний інтелект є істотним ресурсом індивіда, який забезпечує ефективну реалізацію цілей завдяки накопиченню емоційного досвіду та адаптаційні можливості. Як зазначає Т. Короїд (2025), від емоційного інтелекту прямо залежить ефективність управлінських рішень та продуктивність педагога, оскільки компетентні рішення будуються на основі емоційного оцінювання та розуміння міжособистісних стосунків. З огляду на це, емоційний інтелект виступає як критична передумова для розкриття творчого потенціалу та забезпечення емоційного комфорту педагога. Навіть педагогічна кваліметрія розглядає систематичну діагностику структури емоційного інтелекту як ключового показника самовдосконалення та управління якістю (Короїд, 2025).

Відповідно розвиток емоційної компетентності працівників може знизити рівень стресу й підвищити їхню психологічну стійкість. Тому практичні рекомендації мають включати тренінги емоційної саморегуляції та програми підтримки психологічного здоров'я.

Підсумовуючи, зазначимо, що емоційний інтелект впливає на суб'єктивне благополуччя персоналу через механізми особистої та соціальної компетентності: усвідомлення та керування власними емоціями, що сприяє кращій стресостійкості та позитивному мисленню; а також завдяки взаємодії з іншими, яка створює позитивну атмосферу, покращує стосунки та підвищує мотивацію. Ці навички сприяють більш адаптивній поведінці, кращому прийняттю рішень та досягненню цілей як на індивідуальному, так і на командному рівнях.

Зокрема, такими *механізмами впливу емоційного інтелекту на суб'єктивне благополуччя персоналу* є: 1) особиста компетентність – як усвідомлення власних емоцій, оскільки розуміння своїх почуттів допомагає краще адаптуватися та керувати ними; 2) самоконтроль – як здатність керувати емоціями, особливо під час стресу, що дозволяє персоналу зберігати врівноваженість і приймати зважені рішення; 3) внутрішня мотивація – керівники та співробітники, що мають високий емоційний інтелект, можуть бути більш мотивованими, оскільки вони краще усвідомлюють свої цілі та цінності; 4) соціальна компетентність – емпатичне розуміння емоцій інших сприяє кращому взаєморозумінню та формуванню здорових стосунків у колективі; 5) соціальні навички – вміння налагоджувати контакти та ефективно взаємодіяти з іншими приводить до покращення комунікації та підвищення задоволення від спілкування; 6) створення позитивної атмосфери в колективі, адже емоційно компетентні керівники створюють навколо себе атмосферу довіри і поваги, що позитивно впливає на мотивацію та згуртованість усієї команди.

У сукупності всі ці механізми приводять до вищого рівня суб'єктивного благополуччя персоналу освітніх організацій в умовах військової агресії внаслідок зниження рівня стресу, покращення міжособистісних стосунків, зростання самооцінки та підвищення задоволеності роботою, оскільки в умовах високого емоційного навантаження воно є дієвим антикризовим механізмом.

Висновки. За результатами системного теоретичного аналізу науково обґрунтовано ключову роль емоційного інтелекту у забезпеченні психоемоційної стійкості та суб'єктивного благополуччя персоналу освітніх організацій в умовах військової агресії, оскільки він має здатність забезпечувати психоемоційний баланс.

Встановлено, що емоційний інтелект функціонує як стратегічний регуляторний ресурс адаптації. Емоційний інтелект виконує свою роль у підтримці суб'єктивного благополуччя через афективний баланс та когнітивну стійкість. Водночас роль емоційного інтелекту є контекстуально залежною та модерується такими чинниками, як: дисбаланс зусиль-винагороди та робочо-сімейний баланс. Зокрема, провідну прогностичну роль у цьому процесі відіграють компоненти, пов'язані із саморегуляцією, оскільки емоційний

інтелект безпосередньо впливає на суб'єктивне благополуччя через стратегії регуляції емоцій.

Перспективи подальших досліджень. Перспективи подальших досліджень нами вбачаються в проведенні емпіричного дослідження з метою кількісної перевірки обґрунтованих у роботі механізмів впливу емоційного інтелекту на суб'єктивне благополуччя на широкій вибірці освітян, які працюють в умовах військової агресії.

Література

1. Жизномірська, О. (2020). Емоційне благополуччя особистості соціального працівника. *Social Work and Education*, 7(2), 163–169. <https://doi.org/10.25128/2520-6230.20.2.1>
2. Забаровська, С. М. (2025). *Емоційна компетентність як чинник психологічного добробуту особистості* [Дис. д-ра філософії в галузі психології]. Ніжинський державний ун-т ім. Миколи Гоголя.
3. Зарицька, В. (2023). Емоційний інтелект у структурі особистісної зрілості. *Актуальні проблеми психології. Серія: Організаційна психологія. Економічна психологія*, 1(32), 112–120.
4. Карамушка, Л. М. (2023). Суб'єктивне благополуччя персоналу освітніх та наукових організацій в умовах війни: рівень вираженості та зв'язок з копінг-стратегіями. *Організаційна психологія. Економічна психологія*, 1(28), 17–25. <https://doi.org/10.31108/2.2023.1.28.2>
5. Карамушка, Л. М. (2025). Технології забезпечення психологічного здоров'я та благополуччя освітнього персоналу в умовах соціальної напруженості: результати наукового дослідження. *Вісник НАПН України*, 7(1), 1–11. <https://doi.org/10.37472/v.naes.2025.7.111>
6. Карамушка, Л., Креденцер, О., & Терещенко, К. (2023). Суб'єктивне благополуччя освітнього персоналу в умовах війни. *Організаційна психологія. Економічна психологія*, 4(30), 3–15. <https://doi.org/10.31108/2.2023.4.30.3>
7. Клименко, Н. (2025). Ставлення до грошей в контексті благополуччя персоналу організацій: Теоретичний аналіз проблеми. *Організаційна психологія. Економічна психологія*, 2(35), 96–106. <https://doi.org/10.31108/2.2025.2.35.8>
8. Кокун, О. М., Пішко, І. О., Лозінська, Н. С., Копаниця, О. В., Герасименко, М. В., & Ткаченко, В. В. (2012). *Збірник методик діагностики лідерських якостей курсантського, сержантського та офіцерського складу*. НДЦ ГП ЗСУ.
9. Коробка, І. М. (2022). Суб'єктивне благополуччя: теоретичні інтерпретації, чинники й ресурси підтримання. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Психологічні науки»*, (2), 85–93. <https://pj.journal.kspu.edu/index.php/pj/article/view/1275>
10. Короїд, Т. В. (2025). Емоційний інтелект як компонент формули розвитку творчого потенціалу вчителів. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота»*, 1(56), 86–91. <https://doi.org/10.24144/2524-0609.2025.56.86-91>
11. Коць, М., Бабій, М., & Дучимінська, Т. (2024). Діагностика психічного здоров'я першокурсників закладів вищої освіти в умовах воєнного стану. *Психологічні перспективи*, (43), 103–119. <https://doi.org/10.29038/2227-1376-2024-43-kot>
12. Креденцер, О., & Чорний, П. (2025). Резильєнтність на робочому місці як чинник суб'єктивного благополуччя персоналу бізнес-організацій: Теоретичний аналіз. *Організаційна психологія. Економічна психологія*, 2(35), 96–106. <https://doi.org/10.31108/2.2025.2.35.11>
13. Кремень, В. Г. (Ред.). (2024). *Захист і підтримка ментального здоров'я українців в умовах воєнного стану: виклики і відповіді*. НАПН України. <https://doi.org/10.32405/978-617-7118-51-9-2024-188>
14. Кряж, І. В., & Левенець, Н. В. (2018). Довіра й емоційний інтелект як предиктори суб'єктивного благополуччя у студентів. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : Психологія*, (64), 26–32. http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhIPC_2018_64_6
15. Лагодзінська, В. І. (2025). Емоційний інтелект персоналу освітніх організацій як ресурс суб'єктивного благополуччя. *Організаційна психологія. Економічна психологія*, 2(35), 138–145. <https://doi.org/10.31108/2.2025.2.35.12>
16. Лящ, О. П., Хуртенко, О. В., & Марчук, С. В. (2023). Емоційний інтелект як засіб розвитку резильєнтності особистості. *Вісник Національного університету оборони України*, (4(74)), 79–86. <https://doi.org/10.33099/2617-6858-23-74-4-79-86>
17. Маруховська-Картунова, О. (2023). Роль емоційного інтелекту як soft skills у сучасному освітньому процесі. *Вісник науки та освіти*, 6(12), 496–508. [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-6\(12\)-496-508](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-6(12)-496-508)
18. Носенко, Є. Л. (2021). Психологічна ресурсність особистості: понятійні межі та структурні компоненти. *Психологічні перспективи*, (37), 6–18.
19. Огороднійчук, З., & Виборнова, Є. (2023). Емоційний інтелект як предмет дослідження в психологічній літературі. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 12. Психологічні науки*, 22(67), 82–90. [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series12.2023.22\(67\).08](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series12.2023.22(67).08)
20. Сердюк, Л. З. (2017). Структура та функція психологічного благополуччя особистості. *Актуальні проблеми психології. Збірник наукових праць Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України. Том V: Психофізіологія. Психологія праці. Експериментальна психологія*, (17), 124–133.
21. Степанова, Н. (2023). Психологічний аналіз моделей емоційного інтелекту. *Вища освіта України*, (3), 67–72. [https://doi.org/10.32782/NPU-VOU.2023.3\(90](https://doi.org/10.32782/NPU-VOU.2023.3(90)

22. Терещенко, К. (2025). Суб'єктивне благополуччя особистості та його підтримка в умовах невизначеності. *Організаційна психологія. Економічна психологія*, 1(34), 125–133. <https://doi.org/10.31108/2.2025.1.34.11>
23. Abe, J. (2011). Positive emotions, emotional intelligence, and successful experiential learning. *Personality and Individual Differences*, 51(7), 817–822. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2011.07.004>
24. Bar-On, R. (1997). *Bar-On emotional quotient inventory: Technical manual*. Multi- Health Systems.
25. Bar-On, R., & Parker, J. D. (2000). The Handbook of Emotional Intelligence: Theory, Development, Assessment, and Application at Home, School and in the Workplace. In R. Bar-On & J. D. Parker (Eds.), *The handbook of emotional intelligence: Theory, development, assessment, and application at home, school and in the workplace*. Jossey-Bass.
26. Diener, E. (Ed.). (2009). *Culture and well-being: The collected works of Ed Diener* (Social Indicators Research Series, 38). Springer. <https://doi.org/10.1007/978-90-481-2352-0>
27. Gardner, H. (1983). *Intelligence reframed*. Bantam Books.
28. Goleman, D. (1995). *Emotional intelligence*. Bantam Books.
29. Goleman, D. (1998). *Working with emotional intelligence*. Bantam Books.
30. Hartmann, S., Weiss, M., Newman, A., & Hoegl, M. (2020). Resilience in the workplace: A multilevel review and synthesis. *Applied Psychology*, 69(3), 913–959. <https://doi.org/10.1111/apps.12191>
31. Keyes, C. L. M. (2002). The mental health continuum: From languishing to flourishing in life. *Journal of Health and Social Behavior*, 43(2), 207–222.
32. Mayer, J. D., & Salovey, P. (1993). The intelligence of emotional intelligence. *Intelligence*, 17(4), 433–442. [https://doi.org/10.1016/0160-2896\(93\)90010-3](https://doi.org/10.1016/0160-2896(93)90010-3)
33. Mayer, J. D., Salovey, P., & Caruso, D. (2000). Models of emotional intelligence. In R. J. Sternberg (Ed.), *Handbook of intelligence* (pp. 396–420). Cambridge University Press.
34. Pan, B., Wu, H., & Zhang, X. (2022). The Effect of Trait Mindfulness on Subjective Well-Being of Kindergarten Teachers: The Sequential Mediating Roles of Emotional Intelligence and Work–Family Balance. *Psychology Research and Behavior Management*, 15, 2815–2830. <https://doi.org/10.2147/PRBM.S381976>
35. Petrides, K. V., & Furnham, A. (2006). The role of trait emotional intelligence in a gender-specific model of organizational variables. *Journal of Applied Social Psychology*, 36(3), 552–569. <https://doi.org/10.1111/j.0021-9029.2006.00019.x>
36. Pontin, E., Schwannauer, M., Tai, S., & Kinderman, P. (2013). A UK validation of a general measure of subjective well-being: The modified BBC subjective well-being scale (BBC-SWB). *Health and Quality of Life Outcomes*, 11, Article 150. <https://doi.org/10.1186/1477-7525-11-150>
37. Ryff, C. D. (2014). Psychological Well-Being Revisited: Advances in the Science and Practice of Eudaimonia. *Psychother Psychosom*, 83(1), 10–28. <https://doi.org/10.1159/000353263>
38. Ryff, C. D., & Keyes, C. L. M. (1995). The structure of psychological well-being revisited. *Journal of Personality and Social Psychology*, 69 (4), 719–727. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.69.4.719>
39. Sha J., Tang T., Shu H., He K., & Shen S. (2022). Emotional Intelligence, Emotional Regulation Strategies, and Subjective Well-Being Among University Teachers: A Moderated Mediation Analysis. *Front. Psychol.* 12:811260. doi: 10.3389/fpsyg.2021.811260
40. Seligman, M. E. P. (2011). *Flourish: A visionary new understanding of happiness and well-being*. Free Press.
41. Smith, B. W., Dalen, J., Wiggins, K., Tooley, E., Christopher, P., & Bernard, J. (2008). The brief resilience scale: Assessing the ability to bounce back. *International Journal of Behavioral Medicine*, 15(3), 194–200.
42. Wechsler, D. (1940). Non-intellective factors in general intelligence. *Psychological Bulletin*, 37(6), 444–445.
43. World Health Organization. (2022). *Mental health: strengthening our response*. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/mental-health-strengthening-our-response>.

References

1. Zhyznomirska, O. (2020). Emotsiine blagopoluchchya osobystosti sotsialnogo pratsivnyka [Emotional well-being of a social worker]. *Social Work and Education*, 7(2), 163–169. <https://doi.org/10.25128/2520-6230.20.2.1> [In Ukrainian]
2. Zabarovska, S. M. (2025). *Emotsiina kompetentnist yak chynnyk psykholoichnogo dobrobutu osobystosti [Emotional competence as a factor in psychological well-being of an individual]*. [Unpublishe PhD thesis]. Nizhynskyi derzhavnyi un-t im. Mykoly Gogolya. [In Ukrainian]
3. Zarytska, V. (2023). Emotsiinyi intelekt u strukturi osobystisnoi zrilosti [Emotional intelligence in the structure of personal maturity]. *Aktualni problemy psykhologii. Seria: Organizatsiina psykhologia. Ekonomichna psykhologia*, 1(32), 112–120. [In Ukrainian]
4. Karamushka, L. M. (2023). Subyektivne blagopoluchchya personalu osvitynikh ta naukovykh organizatsii v umovakh viyny: riven vyrazhenosti ta zvyazok z koping-strategiamy [Subjective well-being of personnel of educational and scientific organizations in conditions of war: level and relationship with coping strategies]. *Organizatsiina psykhologia. Ekonomichna psykhologia*, 1(28), 17–25. <https://doi.org/10.31108/2.2023.1.28.2> [In Ukrainian]
5. Karamushka, L. M. (2025). Tekhnologii zabezpechennya psykholoichnogo zdorovya ta blagopoluchchya osvitnogo personalu v umovakh sotsialnoi napruzhenosti: rezultaty naukovo doslidzhennya [Technologies for promoting psychological health and well-being of educational personnel in conditions of social tension: results of a scientific study]. *Visnyk NAPN Ukrainy*, 7(1), 1–11. <https://doi.org/10.37472/v.naes.2025.7111> [In Ukrainian]

6. Karamushka, L., Kredentser, O., & Tereschenko, K. (2023). Subyektivne blagopoluchchya osvitnogo personalu v umovakh viiny [Subjective well-being of educational personnel in conditions of war]. *Organizatsiina psykholgia. Ekonomichna psykholgia*, 4(30), 3–15. <https://doi.org/10.31108/2.2023.4.30.3> [In Ukrainian]
7. Klymenko, N. (2025). Stavlennya do groshei v konteksti blagopoluchchya personalu organizatsii: teoretychnyi analiz problemy [Attitude to money in the context of well-being of personnel of organizations: theoretical analysis of the problem]. *Organizatsiina psykholgia. Ekonomichna psykholgia*, 2(35), 96–106. <https://doi.org/10.31108/2.2025.2.35.8> [In Ukrainian]
8. Kokun, O. M., Pishko, I. O., Lozinska, N. S., Kopanytsya, O. V., Gerasymenko, M. V., & Tkachenko, V. V. (2012). *Zbirnyk metodyk diagnistyky liderskykh yakosti kursantskogo, serzhantskogo ta ofiterskogo skladu: Metodichniy posibnyk* [Collection of instruments for diagnosing leadership qualities of cadets, sergeants and officers]. NDTs GP ZSU. [In Ukrainian]
9. Korobka, I. M. (2022). Subyektivne blagopoluchchya: teoretychni interpretatsii, chynnyky i resursy pidtrymannya [Subjective well-being: theoretical interpretations, factors and support resources]. *Naukovyi visnyk Khersonskogo derzhavnogo universytetu. Seria «Psykhologichni nauky»*, (2), 85–93. <https://pj.journal.kspu.edu/index.php/pj/article/view/1275> [In Ukrainian]
10. Koroid, T. V. (2025). Emotsiyni intelekt yak komponent formuly rozvytku tvorchogo potentsialu vchyteliv [Emotional intelligence as a component of the formula for developing teachers' creative potential]. *Naukovyi visnyk Uzhgorodskogo universytetu. Seria: «Pedagogika. Sotsialna robota»*, 1(56), 86–91. <https://doi.org/10.24144/2524-0609.2025.56.86-91> [In Ukrainian]
11. Kots, M., Babii, M., & Duchyminska, T. (2024). Diagnostyka psykhychnogo zdorovya pershokursnykiv zakladiv vyschoi osvity v umovakh voyennogo stanu [Diagnostics of mental health of first-year students of higher education institutions under martial law]. *Psykhologichni perspektyvy*, (43), 103–119. <https://doi.org/10.29038/2227-1376-2024-43-kot> [In Ukrainian]
12. Kredentser, O., & Chorny, P. (2025). Rezylyentnist na robochomu misti yak chynnyk subyektivnogo blagopoluchchya personalu biznes-organizatsii: Teoretychnyi analiz [Resilience in the workplace as a factor of subjective well-being of business organization personnel: theoretical analysis]. *Organizatsiina psykholgia. Ekonomichna psykholgia*, 2(35), 96–106. <https://doi.org/10.31108/2.2025.2.35.11> [In Ukrainian]
13. Kremen, V. G. (Ed.). (2024) *Zakhyst i pidtrymka mentalnogo zdorovya ukraintsi v umovakh voyennogo stanu: vyklyky i vidpovidi* [Protection and support of mental health of Ukrainians under martial law: challenges and answers]. NAPN Ukrainy. <https://doi.org/10.32405/978-617-7118-51-9-2024-188> [In Ukrainian]
14. Kryazh, I. V., & Levenets, N. V. (2018). Dovira i emotsiyni intelekt yak predyktory subyektivnogo blagopoluchchya u studentiv [Trust and emotional intelligence as predictors of subjective well-being in students]. *Visnyk Kharkivskogo natsionalnogo universytetu imeni V. N. Karazina. Seria : Psykholgia*, (64), 26–32. http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhIPC_2018_64_6 [In Ukrainian]
15. Lagodzinska, V. I. (2025). Emotsiyni intelekt personalu osvitynih organizatsii yak resurs subyektivnogo blagopoluchchya [Emotional intelligence of educational organization personnel as a resource for subjective well-being]. *Organizatsiina psykholgia. Ekonomichna psykholgia*, 2(35), 138–145. <https://doi.org/10.31108/2.2025.2.35.12> [In Ukrainian]
16. Lysach, O. P., Khurtenko, O. V., & Marchuk, S. V. (2023). Emotsiyni intelekt yak zasib rozvytku rezylyentnosti osobystosti [Emotional intelligence as a means of developing individual resilience]. *Visnyk Natsionalnogo universytetu oborony Ukrainy*, (4(74)), 79–86. <https://doi.org/10.33099/2617-6858-23-74-4-79-86> [In Ukrainian]
17. Marukhovska-Kartunova, O. (2023). Rol emotsiinogo intelektu yak soft skills u suchasnomu osvitnomu protsesi [The role of emotional intelligence as a soft skill in the modern educational process]. *Visnyk nauky ta osvity*, 6(12), 496–508. [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-6\(12\)-496-508](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-6(12)-496-508) [In Ukrainian]
18. Nosenko, Ye. L. (2021). Psykhologichna resursnist osobystosti: ponyatiini mezhi ta strukturni komponenty [Psychological resourcefulness of the individual: conceptual boundaries and structural components]. *Psykhologichni perspektyvy*, (37), 6–18. [In Ukrainian]
19. Ogorodniichuk, Z., & Vybornova, Ye. (2023). Emotsiyni intelekt yak predmet doslidzhennya v psykhologichnii literaturi [Emotional intelligence as a subject of research in psychological literature]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Dragomanova. Seria 12. Psykhologichni nauky*, 22(67), 82–90. [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series12.2023.22\(67\).08](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series12.2023.22(67).08) [In Ukrainian]
20. Serdyuk, L. Z. (2017). Struktura ta funktsia psykhologichnogo blagopoluchchya osobystosti [Structure and function of psychological well-being of the individual]. *Aktualni problemy psykhologii. Zbirnyk naukovykh prats Instytutu psykhologii imeni G. S. Kostyuka NAPN Ukrainy. Tom V: Psykhofiziologia. Psykholgia pratsi. Eksperymentalna psykholgia*, (17), 124–133. [In Ukrainian]
21. Stepanova, N. (2023). Psykhologichniy analiz modelei emotsiinogo intelektu [Psychological analysis of emotional intelligence models]. *Vyscha osvita Ukrainy*, (3), 67–72. [https://doi.org/10.32782/NPU-VOU.2023.3\(90](https://doi.org/10.32782/NPU-VOU.2023.3(90) [In Ukrainian]
22. Tereschenko, K. (2025). Subyektivne blagopoluchchya osobystosti ta iogo pidtrymka v umovakh nevyznachenosti [Subjective well-being of the individual and its support in conditions of uncertainty]. *Organizatsiina psykholgia. Ekonomichna psykholgia*, 1(34), 125–133. <https://doi.org/10.31108/2.2025.1.34.11> [In Ukrainian]
23. Abe, J. (2011). Positive emotions, emotional intelligence, and successful experiential learning. *Personality and Individual Differences*, 51(7), 817–822. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2011.07.004>
24. Bar-On, R. (1997). *Bar-On emotional quotient inventory: Technical manual*. Multi- Health Systems.
25. Bar-On, R., & Parker, J. D. (2000). The Handbook of Emotional Intelligence: Theory, Development, Assessment, and Application at Home, School and in the Workplace. In R. Bar-On & J. D. Parker (Eds.), *The handbook of*

- emotional intelligence: Theory, development, assessment, and application at home, school and in the workplace.* Jossey-Bass.
26. Diener, E. (Ed.). (2009). *Culture and well-being: The collected works of Ed Diener* (Social Indicators Research Series, 38). Springer. <https://doi.org/10.1007/978-90-481-2352-0>
 27. Gardner, H. (1983). *Intelligence reframed*. Bantam Books.
 28. Goleman, D. (1995). *Emotional intelligence*. Bantam Books.
 29. Goleman, D. (1998). *Working with emotional intelligence*. Bantam Books.
 30. Hartmann, S., Weiss, M., Newman, A., & Hoegl, M. (2020). Resilience in the workplace: A multilevel review and synthesis. *Applied Psychology*, 69(3), 913-959. <https://doi.org/10.1111/apps.12191>
 31. Keyes, C. L. M. (2002). The mental health continuum: From languishing to flourishing in life. *Journal of Health and Social Behavior*, 43(2), 207-222.
 32. Mayer, J. D., & Salovey, P. (1993). The intelligence of emotional intelligence. *Intelligence*, 17(4), 433-442. [https://doi.org/10.1016/0160-2896\(93\)90010-3](https://doi.org/10.1016/0160-2896(93)90010-3)
 33. Mayer, J. D., Salovey, P., & Caruso, D. (2000). Models of emotional intelligence. In R. J. Sternberg (Ed.), *Handbook of intelligence* (pp. 396-420). Cambridge University Press.
 34. Pan, B., Wu, H., & Zhang, X. (2022). The Effect of Trait Mindfulness on Subjective Well-Being of Kindergarten Teachers: The Sequential Mediating Roles of Emotional Intelligence and Work-Family Balance. *Psychology Research and Behavior Management*, 15, 2815-2830. <https://doi.org/10.2147/PRBM.S381976>
 35. Petrides, K. V., & Furnham, A. (2006). The role of trait emotional intelligence in a gender-specific model of organizational variables. *Journal of Applied Social Psychology*, 36(3), 552-569. <https://doi.org/10.1111/j.0021-9029.2006.00019.x>
 36. Pontin, E., Schwannauer, M., Tai, S., & Kinderman, P. (2013). A UK validation of a general measure of subjective well-being: The modified BBC subjective well-being scale (BBC-SWB). *Health and Quality of Life Outcomes*, 11, Article 150. <https://doi.org/10.1186/1477-7525-11-150>
 37. Ryff, C. D. (2014). Psychological Well-Being Revisited: Advances in the Science and Practice of Eudaimonia. *Psychother Psychosom*, 83(1), 10-28. <https://doi.org/10.1159/000353263>
 38. Ryff, C. D., & Keyes, C. L. M. (1995). The structure of psychological well-being revisited. *Journal of Personality and Social Psychology*, 69 (4), 719-727. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.69.4.719>
 39. Sha J., Tang T., Shu H., He K., & Shen S. (2022). Emotional Intelligence, Emotional Regulation Strategies, and Subjective Well-Being Among University Teachers: A Moderated Mediation Analysis. *Front. Psychol.* 12:811260. doi: 10.3389/fpsyg.2021.811260
 40. Seligman, M. E. P. (2011). *Flourish: A visionary new understanding of happiness and well-being*. Free Press.
 41. Smith, B. W., Dalen, J., Wiggins, K., Tooley, E., Christopher, P., & Bernard, J. (2008). The brief resilience scale: Assessing the ability to bounce back. *International Journal of Behavioral Medicine*, 15(3), 194-200.
 42. Wechsler, D. (1940). Non-intellective factors in general intelligence. *Psychological Bulletin*, 37(6), 444-445.
 43. World Health Organization. (2022). *Mental health: strengthening our response*. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/mental-health-strengthening-our-response>.

Відомості про автора

Лагодзінська Валентина Іванівна, кандидатка психологічних наук, старша наукова співробітниця лабораторії організаційної та соціальної психології, Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, м. Київ, Україна

Lagodzinska, Valentyna, PhD in Psychology, Senior Research Fellow, Laboratory of Organizational and Social Psychology, G. S. Kostyuk Institute of Psychology of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine.

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2691-1163>

E-mail: vlagoda@ukr.net

Отримано 29 вересня 2025 р.
Рецензовано 12 листопада 2025 р.
Прийнято 20 листопада 2025 р.